

การมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
: กรณีศึกษาตำบลลำประดา อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

**Participation of People's Sector Network in Drug Prevention and Solution : A
Case Study of Lumprada Subdistrict, Bangmunnak District Phichit Province**

กัมพล เพ็ชรล้อมทอง และ ธนัสถา โรจนตระกูล

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

Kumphon Phetlomthong and Tanastha Rojanatrakul

Pibulsongkram Rajabhat University, Thailand

Corresponding author, E-mail : porphonbangmunnak@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด 2) เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลต่อการมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด และ 3) เพื่อข้อเสนอแนะและแนวทางการมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจจากการแจกแบบสอบถามกับเครือข่ายภาคประชาชน จำนวน 121 คน โดยเก็บข้อมูลจากประชากรทั้งหมด ใช้สถิติในการวิเคราะห์ คือ หาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า t-test และ F-test ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว One Way ANOVA ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด กรณีศึกษาตำบลลำประดา อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบ พบว่า เครือข่ายภาคประชาชนที่มี เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ และระยะเวลาอยู่ในพื้นที่ ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ไม่แตกต่างกัน 3) ข้อเสนอแนะและแนวทางการมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด พบว่า ภาครัฐต้องให้ความสำคัญและให้การสนับสนุนการดำเนินงานของเครือข่ายควบคู่ไปกับการดำเนินงานของภาครัฐโดยถือว่า “ภาคประชาสังคม คือ หน่วยงานที่ทำงานแก้ไขปัญหายาเสพติดแบบพลังชุมชนในแต่ละระดับควบคู่ไปกับภาครัฐ” รวมทั้งการพัฒนาแกนนำเครือข่ายเน้นการพึ่งพาตนเองเป็นหลักประสานเชื่อมโยงกับองค์กรภาครัฐและภาคเอกชนอยู่ตลอดเวลา และติดตามประเมินผลผู้ที่เข้ารับการบำบัดรักษาเสพติดอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหายาอย่างแท้จริง โดยการประสานกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม; เครือข่ายภาคประชาชน; การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

* วันที่รับบทความ: 6 มีนาคม 2565; วันแก้ไขบทความ 6 พฤษภาคม 2565; วันตอบรับบทความ: 10 พฤษภาคม 2565

Received: March 6, 2022; Revised: May 6, 2022; Accepted: May 10, 2022

Abstracts

The objectives of this research were 1) to study the level of the participation of the people sector network in the drug prevention and solution 2) to compare the personal factors affecting the participation of the people sector network in the drug prevention and solution and 3) to present the guidelines for the participation of the people sector network in the drug prevention and solution This research applied the Quantitative Research with the Survey Research. The sample was 121 people in the people sector network. The research instrument was the questionnaire. The statistics used frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test and F-test with One Way ANOVA. Results of the Research. 1) Overall, the level of the participation of the people sector network in the drug prevention and solution was at the high level. 2) The comparison of the personal factors affecting the participation of the people sector network in the drug prevention and solution found that the people in the people sector network having the different genders, ages, degrees of education, occupations, income and duration in living had no the different opinion to the participation of the people sector network in the drug prevention and solution. 3) The guidelines for the participation of the people sector network in the drug prevention and solution found that the public sector had to give the importance and support the working of the network and the working of the public sector as the civil society. The organization had to have the parallel drug solution, developing the mainstays of the network had to focus on self-reliance as the connector to the organizations in the public sector and the private sector, and follow and evaluate the druggies who were treated continuously for the drug solution with the coordination to the related organizations.

Keywords : Participation; People's Sector Network; Drug Prevention and Solution

บทนำ

การแพร่ระบาดของยาเสพติดก่อให้เกิดเป็นปัญหาสังคมอย่างมากต่อประชาชนซึ่งได้รับผลกระทบจากปัญหาการเสพติดทั้งโดยตรงและทางอ้อม กล่าวคือ ผลกระทบต่อตัวบุคคล เนื่องจากประชาชนเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศชาติ ยาเสพติดทุกชนิดจะมีผลกระทบโดยตรงต่อร่างกายและจิตใจโดยเฉพาะด้านบุคลิกภาพสุขภาพอนามัย ชีวิตและทรัพย์สิน ผลกระทบต่อครอบครัวชุมชนและสังคม เนื่องจากครอบครัวที่มีผู้ติดยาเสพติดมักได้รับความเดือดร้อนจากผู้ติดยาเสพติดในทุกด้านจนนำไปสู่ความยุ่งยากขัดแย้งแตกแยกและความสิ้นเปลืองเงินทอง เมื่อเกิดปัญหาผู้ติดยา มักจะหาทางแก้ปัญหาโดยการเข้าไปเกี่ยวข้องกับแหล่งอบายมุข การลักเล็กขโมยน้อย การประทุษร้ายต่อชีวิตและทรัพย์สิน การพนันและอาชญากรรมต่าง ๆ สำหรับผู้ค้าหรือผู้เสพซึ่งเป็นหัวหน้าครอบครัว เมื่อถูกจับกุมและดำเนินการทางกฎหมายจะส่งผลกระทบให้สมาชิกภายในครอบครัวได้รับความเดือดร้อนในการดำรงชีวิตทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กและเยาวชนที่อยู่ภายใต้การปกครองจะต้องออกจากโรงเรียน ซึ่งเป็นการทำลายอนาคตของประเทศชาติ (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2559 : 75) ในช่วงหลายปีชุมชนอยู่ในสภาพที่อ่อนแอ ความเข้มแข็งที่เคยพึ่งตนเองได้ พังพาทันเอง ได้ลดน้อยลง ต้องพึ่งพาและหวังพึ่งปัจจัยภายนอก ความอ่อนแอของชุมชน ความไม่มีภูมิคุ้มกันของชุมชนเป็นเหตุสำคัญให้ปัญหาการเสพติดเข้ามาแพร่

ระบาดในชุมชน หากพิจารณาปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน ปรากฏว่ามีหมู่บ้าน/ชุมชนที่มีข่าวสารปัญหา ยาเสพติด ซึ่งตามนโยบายของรัฐบาลและนายกรัฐมนตรี ได้ประกาศอย่างชัดเจนที่จะสนับสนุนการมีส่วนร่วม ของภาคประชาสังคม และภาคชุมชนในการแก้ไขปัญหาสังคมในด้านต่างๆ โดยสร้างความเข้มแข็งให้ภาค ประชาสังคมและชุมชนให้เพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะเป็นส่วนสำคัญที่ จะทำให้ปัญหา ยาเสพติดและปัญหาสังคมอื่นๆ ได้รับการแก้ไขอย่างแท้จริง โดยการเสริมปัจจัย ความเข้มแข็งให้กับหมู่บ้านชุมชน (สิงห์ ปานะชา, 2558 : 25)

องค์การบริหารส่วนตำบลลำประดา อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร ได้ดำเนินงานในการป้องกันและ แก้ไขปัญหา ยาเสพติด เพราะในพื้นที่นั้นมีผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับปัญหา ยาเสพติดและส่งผลกระทบต่อ การดำเนินชีวิตของประชาชนในชุมชน เนื่องจากพื้นที่ตำบลลำประดา มีการแพร่ระบาดของปัญหาด้านยาเสพติด อยู่ ใน 2 กลุ่ม กลุ่มแรก คือ กลุ่มผู้ใช้แรงงาน เสพยาเสพติดโดยมีความเชื่อว่าสามารถทำงานได้นานขึ้น กลุ่มที่สอง คือ กลุ่มวัยรุ่นซึ่งมีพฤติกรรมเรียนแบบการเสพยา เนื่องมาจากความอยากรลองหรือทำตามเพื่อน สภาพปัญหา การแพร่ระบาดของยาเสพติดในพื้นที่มีแต่ส่วนน้อย ตั้งแต่ปี 2560-2563 เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ดำเนินการจับกุม ผู้กระทำความผิดและส่งเข้ารับการบำบัดรักษาเกี่ยวกับยาเสพติด จำนวน 24 ราย (องค์การบริหารส่วนตำบล ลำประดา, 2563 : 6) จากปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดที่เกิดขึ้นในตำบลลำประดานั้น ผู้วิจัยจึงมีความ สนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด กรณีศึกษาตำบลลำประดา อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร ว่าประชาชนในพื้นที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการ แก้ไขปัญหา ยาเสพติดอย่างไรบ้าง ทั้งในด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลทั้งนี้เพื่อที่จะได้นำผลการศึกษามา ปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดในพื้นที่ให้ประสบผลสำเร็จยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด กรณีศึกษาตำบลลำประดา อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร
2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลต่อการมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชนในการป้องกันและ แก้ไขปัญหา ยาเสพติด กรณีศึกษาตำบลลำประดา อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะและแนวทางการมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชนในการป้องกันและ แก้ไขปัญหา ยาเสพติด กรณีศึกษาตำบลลำประดา อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

ระเบียบวิธีวิจัย

การดำเนินการวิจัยเรื่องนี้ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ จากการแจกแบบสอบถาม โดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ประชากร

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ ได้แก่ เครือประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลลำประดา ซึ่งประกอบด้วย กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และกรรมการหมู่บ้าน จำนวน 121 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลลำประดา, 2563 : 7) ผู้วิจัยเก็บข้อมูลกับประชากรทั้งหมด

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม เป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามประเภทตรวจสอบรายการ (Check list) ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด กรณีศึกษาตำบลลำประดา อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร เป็นแบบสอบถามประเภทมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะและแนวการมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด กรณีศึกษาตำบลลำประดา อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร ซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended)

2.2 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ คือ ศึกษาเอกสาร แนวคิด หลักการ และทฤษฎี กำหนดวัตถุประสงค์ในการสร้างเครื่องมือการวิจัย ดำเนินการสร้างและปรับแบบสอบถาม นำแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาคุณภาพความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.926

3. วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ขอนหนังสือจากคณะสังคมศาสตร์และการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยนายกองค์การบริหารส่วนตำบลลำประดา อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

3.2 นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปสำรวจกับเครือข่ายภาคประชาชน จำนวน 121 ชุด ชี้แจงให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3.3 นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ต่อไป

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

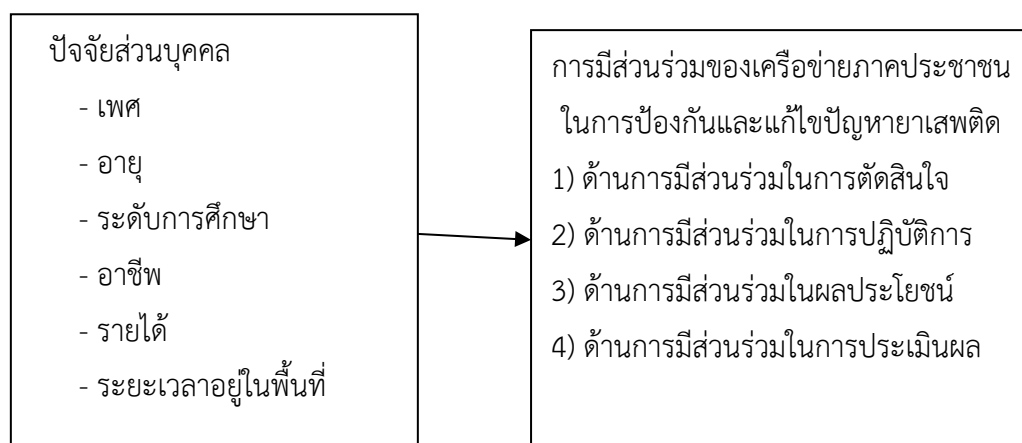
4.1 สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) คือ ค่าความถี่ (Frequency), ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.2 สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) คือ การทดสอบค่า t-test และการทดสอบค่า F-test (One Way ANOVA)

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด คือ วิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา ประกอบบริบท นำเสนอเป็นความเรียงประกอบตาราง โดยการแจกแจงความถี่ของผู้ตอบคำถามปลายเปิด

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ผู้วิจัยได้สรุปกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ภูมิศึกษาตำบลลำประดา อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ภูมิศึกษาตำบลลำประดา อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร โดยภาพรวม

ลำดับ	การมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด	ระดับความคิดเห็น		
		μ	σ	แปลผล
1.	ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	3.56	0.635	มาก
2.	ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ	3.73	0.579	มาก
3.	ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	3.77	0.460	มาก
4.	ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	3.68	0.614	มาก
ภาพรวม		3.68	0.421	มาก

จากตาราง 1 พบว่า การมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ภูมิศึกษาตำบลลำประดา อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=3.68$, $\sigma=0.421$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล และด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ภูมิศึกษาตำบลลำประดา อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

ตาราง 2 ผลสรุปการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ภูมิศึกษาตำบลลำประดา อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	ค่า t	ค่า F	Sig	ผลการศึกษา	
					ยอมรับ	ปฏิเสธ
เพศ	การมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชน	0.246	-	0.806	-	✓

อายุ	การมีส่วนร่วมของ	-	1.346	0.26	-	✓
	เครือข่ายภาคประชาชน			3		
การศึกษา	การมีส่วนร่วมของ	-	1.404	0.25	-	✓
	เครือข่ายภาคประชาชน			0		
อาชีพ	การมีส่วนร่วมของ	-	2.051	0.11	-	✓
	เครือข่ายภาคประชาชน			1		
รายได้	การมีส่วนร่วมของ	-	1.732	0.16	-	✓
	เครือข่ายภาคประชาชน			4		
ระยะเวลาอยู่ในพื้นที่	การมีส่วนร่วมของ	-	1.197	0.31	-	✓
	เครือข่ายภาคประชาชน			4		

จากตาราง 2 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า เครือข่ายภาคประชาชนที่มี เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ และระยะเวลาอยู่ในพื้นที่ ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด กรณีศึกษาตำบลลำประดา อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ข้อเสนอแนะและแนวทางการมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชนในการ ป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด กรณีศึกษาตำบลลำประดา อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

ตาราง 3 ข้อเสนอแนะและแนวทางการมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด กรณีศึกษาตำบลลำประดา อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

ที่	ข้อเสนอแนะและแนวทางการ	ความถี่(f)
1	ภาครัฐต้องให้ความสำคัญและให้การสนับสนุนการดำเนินงานของ เครือข่ายควบคู่ไปกับการดำเนินงานของภาครัฐในการป้องกันและ แก้ไขปัญหา ยาเสพติดโดยถือว่า “ภาคประชาสังคม คือ หน่วยงานที่ ทำงานแก้ไขปัญหา ยาเสพติดแบบพลังคู่ขนานในแต่ละระดับควบคู่ไป กับภาครัฐ”	35
2	การพัฒนาแกนนำเครือข่ายเน้นการพึ่งพาตนเองเป็นหลักประสาน เชื่อมโยงกับองค์กรภาครัฐและภาคเอกชนอยู่ตลอดเวลา	26
3	การติดตามประเมินผลผู้ที่เข้ารับการบำบัดรักษา ยาเสพติดอย่าง ต่อเนื่องเพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหายาอย่างแท้จริง โดยการประสานกับ หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง	18

จากตาราง 3 ข้อเสนอแนะและแนวทางการมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด กรณีศึกษาตำบลลำประดา อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร พบว่า ภาครัฐต้องให้ความสำคัญและให้การสนับสนุนการดำเนินงานของเครือข่ายควบคู่ไปกับการดำเนินงานของภาครัฐโดยถือว่า “ภาคประชาสังคม คือ หน่วยงานที่ทำงานแก้ไขปัญหายาเสพติดแบบพลังชุมชนในแต่ละระดับควบคู่ไปกับภาครัฐ” รวมทั้งการพัฒนาแกนนำเครือข่ายเน้นการพึ่งพาตนเองเป็นหลักประสานเชื่อมโยงกับองค์กรภาครัฐและภาคเอกชนอยู่ตลอดเวลา และติดตามประเมินผลผู้ที่เข้ารับการบำบัดรักษาเสพติดอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหายาอย่างแท้จริง โดยการประสานกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง

อภิปรายผลการวิจัย

การมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด กรณีศึกษาตำบลลำประดา อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า

ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เข้าร่วมประชุมในระดับหมู่บ้าน/ชุมชนเพื่อดำเนินกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า เครือข่ายภาคประชาชนให้ความสำคัญและในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจิระเดช กมลเพชร (2561 : 4) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติดของหมู่บ้าน ตามแนวชายแดน ด้านจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดเชียงราย (ศึกษาเฉพาะพื้นที่ชายแดนติดประเทศเมียนมา) ผลการวิจัยพบว่า สถานการณ์ยาเสพติดในพื้นที่ชายแดนด้านจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดเชียงรายมีความรุนแรง มาต่อเนื่องนับ 20 ปี โดยเฉพาะช่วงปี 2560 - 2561 นั้นถือว่ามีความรุนแรงมากขึ้นโดยรัฐบาลไทย ได้กำหนดให้การแก้ปัญหายาเสพติดเป็นวาระแห่งชาติ เพื่อให้นักกำลังทุกภาคส่วนให้ร่วมในการแก้ไขปัญหายา โดยเฉพาะยุทธศาสตร์ที่สำคัญคือ การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนของตนเอง แต่อย่างไรก็ตาม จากการดำเนินการที่ผ่านมาพบว่าในหมู่บ้านชุมชนตามแนวชายแดน หลายหมู่บ้านก็ยังเป็นพื้นที่ที่มีปัญหายาเสพติดอยู่ในระดับสูง ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบทัศนคติของประชาชนที่มีต่อปัญหายาเสพติดที่เกิดขึ้นกับหมู่บ้าน เพื่อทราบพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหายาเสพติดของประชาชนและเพื่อทราบรูปแบบของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชนซึ่งการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตในการวิจัยในเรื่องการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหายาเสพติดของประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านที่มีพื้นที่ติดชายแดนประเทศเมียนมาเฉพาะพื้นที่อำเภอชายแดนของจังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดเชียงราย เท่านั้นโดยใช้การวิจัยแบบผสมผสาน ทั้งการวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งจาก

ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนในพื้นที่ชายแดน ส่วนใหญ่ยังคงมีส่วนร่วมในกิจกรรมเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหายาเสพติดในรูปแบบต่างๆ แต่ก็ยังมี ข้อจำกัดหลายประการที่เป็นอุปสรรคต่อการแก้ไขปัญหายาเสพติด อาทิเช่น ทักษะคติของประชาชน บางส่วน ที่ยังว่างเฉยหรือไม่อยากให้ความร่วมมือกับภาครัฐ, ความแตกต่างของภาษาในแต่ละท้องถิ่น ทำให้เป็นข้อจำกัดของการรับรู้ข่าวสาร สภาพภูมิประเทศที่ยากลำบาก รวมถึงข้อจำกัดของกลไกการ บริหารงานและตัวเจ้าหน้าที่ของภาครัฐด้วย

ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีส่วนร่วมในการสำรวจหรือให้ข้อมูลผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ฝ่ายปกครอง ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ตำรวจ ทหาร เป็นต้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า เครือข่ายภาคประชาชนร่วมกันสอดส่องดูแลพฤติกรรมของคนในครอบครัว และในชุมชนเพื่อมิให้ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เอกรัตน์ หามนตรี (2561 : 434-451) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสำเร็จของชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดยาเสพติดในจังหวัดอ่างทอง พบว่า สถานการณ์พฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดยาเสพติดในกลุ่มเยาวชนใน จังหวัดอ่างทอง พบว่า อายุเฉลี่ยของเยาวชนน้อยลงระหว่าง 12-15 ปี มีแนวโน้มสูงขึ้น ยาเสพติดที่ระบาด คือ ยาบ้า กัญชา ยาไอซ์ และยาเสพติดประเภทใหม่ที่แพร่หลาย โดยใช้ยาแก้ปวด ผสมเครื่องดื่มทำให้เกิดอาการมึนเมา จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการ ความสำเร็จของชุมชนในการป้องกันและแก้ไข ปัญหายาเสพติดที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดยาเสพติดในจังหวัด อ่างทอง ประกอบด้วย ปัจจัยภายใน ได้แก่ เยาวชน ครอบครัว ชุมชน ผู้นำท้องถิ่น องค์กรภายในชุมชน ปัจจัย ภายนอก ได้แก่ เครือข่ายชุมชนยาเสพติด องค์กรหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด และแนวทางในการ ดำเนินงานของชุมชนให้ประสบความสำเร็จในการป้องกันและแก้ไข ปัญหายาเสพติดที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการ ติดยาเสพติดในจังหวัดอ่างทอง โดยใช้หลักการมีส่วนร่วม ได้แก่ ร่วมคิดตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วม รับประโยชน์ และร่วมติดตาม ประเมินผล

ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ได้รับผลประโยชน์จากการแก้ไขปัญหายาเสพติดในเรื่องการป้องกันและรักษา ทรัพย์สิน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การดำเนินกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ทำให้ปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชนลดลงและเกิดประโยชน์โดยตรงกับประชาชนในชุมชนและหมู่บ้าน ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของสุวรรณี เวาะมิ, สุโวกะห์ มะยาซิง, ชูไมยะห์ ลาเต๊ะ, อับดุลคอลิก อรรอฮีมีย, และสวัสดี้ ไหลภา กรณ์ (2563 : 64) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการปัญหายาเสพติดในชุมชน กรณีศึกษา : ชุมชนบาราเฮาะ ตำบลบาราเฮาะ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ผลการศึกษพบว่า 1) ด้านผู้นำชุมชน มีการดำเนินงานแบบ บูรณาการ 4 เสาหลักด้วยกัน คือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อิหม่าม และผู้นำจิตวิญญาณในชุมชน 2) ด้านสมาชิกใน ชุมชน การที่กลุ่มประชาชนให้กระบวนการมีส่วนร่วม ร่วมของสมาชิกในชุมชนที่กระทำการออกมาในลักษณะของ การทำงานร่วมกันที่แสดงให้เห็นถึงความต้องการร่วม กัน ความสนใจร่วมกัน มีความต้องการที่จะบรรลุถึง เป้าหมาย รับรู้ถึงปัญหาและความต้องการไปพร้อมกัน 3) ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคมในชุมชนเป็นการสร้าง

สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการให้เด็กและเยาวชนที่มามีบาดแผลในศูนย์บำบัดกลับไปใช้ชีวิตได้ตามปกติโดยใช้ศาสนาบำบัดเพื่อให้เป็นพื้นที่ปลอดภัยเสพติด 4) ด้านเจ้าที่รัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับ การจัดการปัญหาเสพติดในชุมชน การให้ความรู้เกี่ยวกับโทษของยาเสพติดในชุมชนร่วมถึงการส่งเสริมป้องกันและ สนับสนุนให้เด็กเยาวชนได้เข้าร่วมโครงการ

ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีส่วนร่วมให้ข้อเสนอแนะในการดำเนินกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในการประเมินผลนั้นเครือข่ายภาคประชาชนมองเห็นความสำคัญจึงได้เสนอข้อคิดเห็นต่อการประเมินผล และติดตามข้อมูลในการดำเนินกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของรณกฤต จิตธรรม (2563 : 32) การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนปุเย็น ยาคำ ยังอยู่ แขวงหลักสอง เขตบางแค กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่าการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนปุเย็น ยาคำ ยังอยู่ มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและจากการศึกษาพบว่ามีการหลักการดำเนินงานที่สำคัญ ได้แก่ กลุ่มต่าง ๆ ที่จัดขึ้น ได้แก่ คณะกรรมการชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน อาสาสมัครเฝ้าระวังภัยและยาเสพติด To be number one มีการประสานงานการทำงานกันอย่างใกล้ชิดมีความเข้มแข็งโดยภาพรวม ทุกกลุ่มที่กล่าวมามีกิจกรรมอย่างต่อเนื่องและเน้นให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมทั้งเป็นผู้ร่วมกิจกรรมร่วมสมดำเนินงานร่วมสทบทุน เป็นต้น

การทดสอบการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลต่อการมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด กรณีศึกษาตำบลลำประดา อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร พบว่าเครือข่ายภาคประชาชนที่มี เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ และระยะเวลาอยู่ในพื้นที่ ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด กรณีศึกษาตำบลลำประดา อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอริพงษ์ ต้นศิริ (2560 : 64) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดศึกษากรณีอำเภอกงหรา จังหวัดระยอง ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในเขตอำเภอกงหรา จังหวัดระยอง จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และสถานะในครอบครัว พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และสถานะในครอบครัว ต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะและแนวทางการมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชนในการป้องกันและแก้ไข
ปัญหา ยาเสพติด กรณีศึกษาตำบลลำประดา อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตรพบว่า ภาครัฐต้องให้ความสำคัญและให้การสนับสนุนการดำเนินงานของเครือข่ายควบคู่ไปกับการดำเนินงานของภาครัฐโดยถือว่า “ภาคประชาสังคม คือ หน่วยงานที่ทำงานแก้ไขปัญหายาเสพติดแบบพลังชุมชนในแต่ละระดับควบคู่ไปกับภาครัฐ” รวมทั้งการพัฒนาแกนนำเครือข่ายเน้นการพึ่งพาตนเองเป็นหลักประสานเชื่อมโยงกับองค์กรภาครัฐและภาคเอกชนอยู่ตลอดเวลา และติดตามประเมินผลผู้ที่เข้ารับการบำบัดรักษา ยาเสพติดอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหายาอย่างแท้จริง โดยการประสานกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธงชัย สิ่งอุดม, และพระมหาสมศักดิ์ สติสมปนโน (2563 : 53) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การป้องกันและเฝ้าระวังปัญหา ยาเสพติดตามแนวชายแดนของชุมชนใน จังหวัดเลย ผลการวิจัยพบว่า ชุมชนต้นแบบในการป้องกันและเฝ้าระวังปัญหายาเสพติดตามแนวชายแดนในจังหวัดเลย ได้แก่ ชุมชนท่าดีหมี ตำบลปากตม อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย มีการรวมกลุ่มในการป้องกันและ เฝ้าระวังปัญหายาเสพติด และการกำหนดกติกาและใช้มาตรการทางชุมชน เช่น มีมาตรการทางสังคม มีกติกาชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สร้างเครือข่ายแกนนำดูแลเฝ้าระวังในชุมชน การพัฒนามาตรการการป้องกันและเฝ้าระวังปัญหายาเสพติดของชุมชนต้นแบบตาม แนวชายแดนในจังหวัดเลย ได้แก่ 1) มาตรการชุมชน มีคณะกรรมการชุมชน เช่น ขรบ. อบพร. 2) มาตรการทางสังคม เช่น พัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น การจัดชุมชนบำบัด และ3) มาตรการทาง กฎหมาย เช่น ร่วมกันกำหนดพื้นที่เป้าหมาย การมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนการใช้มาตรการดำเนินงาน แบบผสมผสาน พัฒนาการกิจกรรมร่วมกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. หน่วยงานและองค์กรภาครัฐควรสนับสนุนส่งเสริม สรรหาบุคลากรเข้ามาดำเนินการและให้แกนนำในหมู่บ้านหรือชุมชนเข้ามามีการติดตามประเมินผลต่อการดำเนินโครงการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่
2. หน่วยงานและองค์กรภาครัฐควรสนับสนุนส่งเสริมให้เครือข่ายภาคประชาชน สละเวลาและแรงกายเพื่อร่วมในการดำเนินการในการจัดกิจกรรมและควรส่งเสริมการฝึกอบรมให้ความรู้เรื่องยาเสพติด
3. เครือข่ายภาคประชาชนควรจัดทำกรรณายงานสรุปผลการดำเนินกิจกรรม/โครงการแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับหมู่บ้าน/ระดับตำบล และจัดทำความเห็นในมาตรการแก้ไขปัญหายาเสพติดให้กับหน่วยงานราชการทราบ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด กรณีศึกษาตำบลลำประดา อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

2. ควรศึกษาการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของภาครัฐในการสร้างเครือข่ายการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
3. ควรศึกษาการสนับสนุน ส่งเสริม และพัฒนาเครือข่ายภาคประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
4. ควรศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เพื่อนำเสนอรูปแบบในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และภาคประชาชนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- จิระเดช กมลเพชร. (2561). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติดของหมู่บ้าน ตามแนวชายแดน ด้านจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดเชียงราย (ศึกษาเฉพาะพื้นที่ชายแดนติดประเทศเมียนมา). ผลงานการวิจัยหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 60 (ลักษณะวิชาสังคมจิตวิทยา). วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.
- ธงชัย สิงอุตม, และพระมหาสมศักดิ์ สติสมปโน. (2563). การป้องกันและเฝ้าระวังปัญหา ยาเสพติดตามแนวชายแดน ของชุมชนใน จังหวัดเลย. (รายงานการวิจัย). เลย : วิทยาลัยสงฆ์เลย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- รณกฤต จิตต์ธรรม. (2563). การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนปู้เย็น ย่ำค้ำยังอยู่ แขวงหลักสอง เขตบางแค กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (สาขารัฐประศาสนศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยสยาม.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2559). รายงานผลการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดประจำปี 2559. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด.
- สิงห์ ปานะชา. (2558). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตพื้นที่ชายแดนไทย-พม่า อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- สุวรรณี เวาะมิ และคณะ. (2563). การจัดการปัญหายาเสพติดในชุมชน กรณีศึกษา : ชุมชนบาราเหาะ ตำบลบาราเหาะ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาสังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- องค์การบริหารส่วนตำบลลำประดา. (2563). แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2561-2565). เพชรบูรณ์ : องค์การบริหารส่วนตำบลลำประดา.

- อธิพงษ์ ต้นศิริ. (2560). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดศึกษากรณี
อำเภอแกลง จังหวัดระยอง. งานนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐ
และภาคเอกชน. วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เอกรัตน์ หามนตรี. (2561). ความสำเร็จของชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ที่มีพฤติกรรมเสี่ยง
ต่อการติดยาเสพติดในจังหวัดอ่างทอง. วารสารมหาจุฬานาครธรรมศาสตร์. 5 (2), 434-451.